

MEMÒRIA ANUAL 2019 PORT - CIUTAT MUSEU

Port Tarragona

MOLL DE COSTA

MEMÓRIA
P O R T
C I U T A T
M U S E U

2019

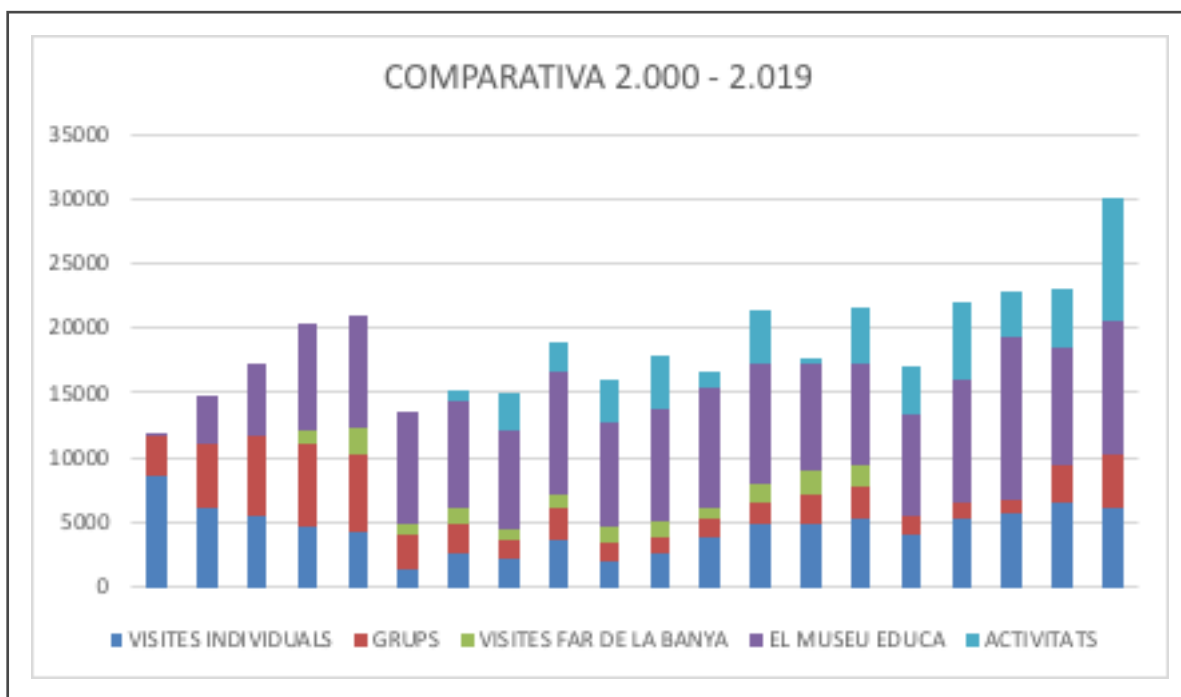
Museu del Port de Tarragona

Museo del Port de Tarragona

Cal destacar en aquest any 2019 dos fets importants per a la història del Museu del Port. El primer, haver assolit els 30.126 usuaris, xifra rècord d'ençà que va obrir les seves portes al públic l'any 2000; i, el segon, la presentació del projecte de rehabilitació de l'edifici i de la nova museografia que es portarà a terme durant l'any 2020 per tal que, la seva inauguració, sigui l'acte de cloenda de la programació per celebrar els 150 anys de la Junta d'Obres del Port de Tarragona, que ha començat a finals d'aquest any.

Pel que fa als usuaris, aquests han participat visitant l'exposició permanent o realitzat alguns de la diversitat d'actes o activitats programades per al públic general, familiar o escolar.

L'increment notable de participants s'ha traduït, també, a les visites i als grups d'estudiants, mantenint la fidelitat del públic usuari a la nostra agenda anual d'activitats, ampliada amb una nova activitat en període estival, dins de les **Nits del Museu del Port: *Descobrint les Amèriques*** amb Miquel Ballester, comerciant medieval tarragoní que va iniciar la comercialització del sucre des d'Amèrica, convertint-se aquest producte en l'or blanc d'aquell període.

Cal remarcar com a fet a destacar de la programació anual, la celebració de jornades d'estudi vinculades al món marítim al mateix Museu participant-hi com a ponents i/o organitzadors; l'Institut Social de la Marina i el Servicio Público de Ocupación Estatal, va dur a terme, el 9 de maig, les **IV Jornades sobre el sector pesquer i aquícola** sota el títol *Dones a la mar: experiències, taula rodona, xerrades formatives* van completar la jornada que va comptar amb la conferència inaugural a càrrec de la responsable del Museu que va fer una visió històrica del treball de la dona vora mar.

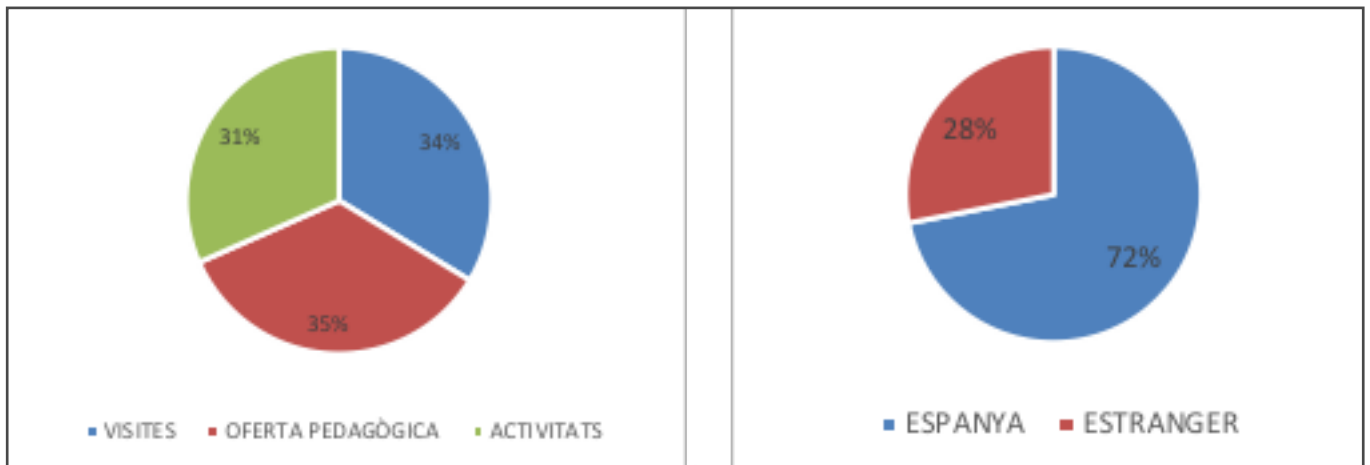
Al mes de novembre, concretament del 21 al 23, vam acollir les **XI Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya**, amb el títol *Patrimoni portuari i de les indústries vinculades als ports*. Aquesta trobada, organitzada per l'Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya, el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya i el propi Museu del Port juntament amb el Port de Tarragona, va ser

la primera vegada que es dedicaven a temàtica de ports i que es realitzaven a Tarragona. Amb un total de 200 assistents es van presentar una cinquantena de comunicacions en matèries com difusió i protecció del patrimoni marítim; edificis i equipaments; indústries i serveis; infraestructures i miscel·lània. Des del Museu s'hi ha participat en una comunicació sobre un

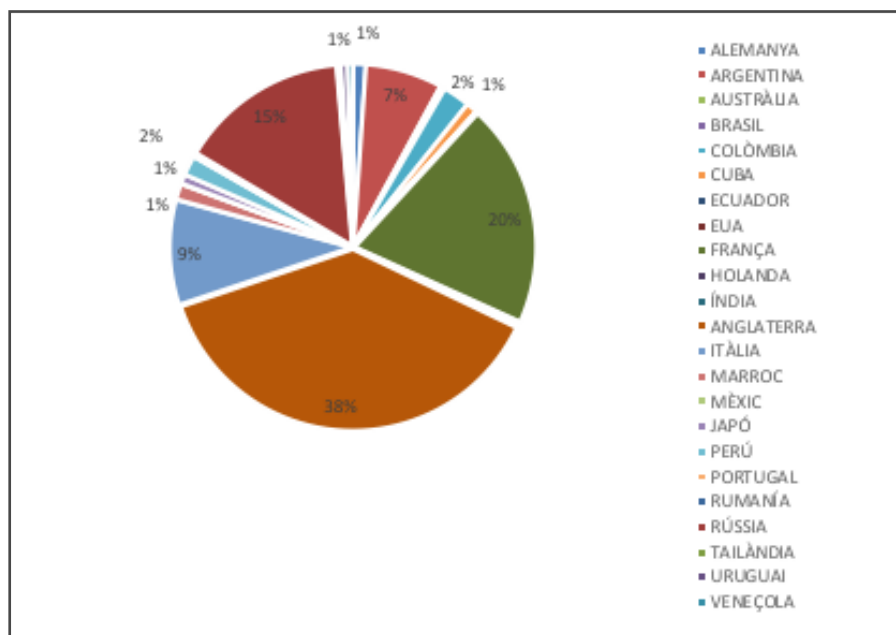
2.019	VISITES			OFERTA	ACTIVITATS		TOTAL
	INDIVIDUALS	GRUPS	GUIADES	EL MUSEU EDUCA	MUSEU	ENTITATS	
GENER	313	180	33	246	103	176	1051
FEBRER	385	218	156	801	37		1597
MARÇ	455	210	723	2515	161	63	4127
ABRIL	685	206	287	2268	205	3293	6944
MAIG	850	256	188	1686	454	107	3541
JUNY	468	553	278	1063	141	42	2545
JULIOL	588	70	8	184	182	75	1107
AGOST	639	47			214		900
SETEMBRE	444	40	40	63	122	21	730
OCTUBRE	495	110	87	738	660	56	2146
NOVEMBRE	430	82	88	797	294	227	1918
DESEMBRE	347	196		94	2834	49	3520
	6099	2168	1888	10455	5407	4109	30126

projecte de recerca d'un model de vapor tarragoní mitjançant la seva construcció i història, així com amb la conferència de cloenda sobre la preservació del patrimoni portuari de Tarragona des del Moll de Costa, marca cultural del port tarragoní. Ambdues intervencions van anar a càrrec de la responsable del Museu, Mercè Toldrà.

Les procedències del públic en general que ens ha visitat al llarg de l'any, ha estat d'un 72% vinculat al territori espanyol, del qual un 80% prové de Catalunya, seguit per Aragó i la comunitat de Madrid. El 28% restant correspon a públic estranger, destacant amb un 38% la procedència

des d'Anglaterra i seguit per França i Argentina, aquests primers països habituals entre els visitants del Museu.

Quant a les activitats generals del Museu hi han intervingut 5.407 assistents, els quals han gaudit d'una oferta variada i orientada a un públic transversal per tal que hi puguin participar, col·lectivament, diferents trams d'edat. Hi destaquem:

- **Els Diumenges al Museu**, amb les visites teatralitzades orientades al públic general *La llum de la mar* i *Treballant al moll*; les guiades per conèixer el barri pesquer del Serrallo i l'exposició permanent del Museu, així com *Vine al Museu i pesca la història*, activitat familiar per tal que petits i grans s'apropin junts a la història del Port de Tarragona de la mà de Joan, el Seitonet, protagonista d'un dels contes de la col·lecció *Petit Museu*, creada conjuntament entre la Biblioteca Pública i el Museu. També, orientat als infants, es va dur a terme el contacontes *G.P.S. (gegants, pirates i sirenes)* a càrrec Mon Mas, amb força èxit de públic, implicant a part dels assistents per participar de la narració.

- Dins dels actes del **XXI Festival romà de Tarraco Viva**, la segona quinzena de maig, sota el lema de la ciutat romana i el món urbà en el Mediterrani clàssic vam realitzar l'activitat teatralitzada *Tiberius, comerciant pel Mare Nostrum*, organitzada conjuntament amb el MNAT a

més de participar a la Fira de *Roma als Museus del Món* al Camp de Mart amb un estand compartit pels Museus tarragonins d'Història, Nacional d'Arqueologia i del Port. Una proposta produïda per Taleia Cultura amb el nom de *L'Odisea*, ens va permetre presentar un espectacle de dibuix en transformació al voltant del poema d'Homer, fet que va ser compartit pel públic amb entusiasme per la seva dinàmica activa.

- **El Dia Marítim Europeu, el Dia Internacional dels Museus i la Nit dels Museus**, celebrats el 17 i 18 de maig respectivament, van apropar a més de 500 persones a gaudir de diverses activitats. *L'Observatori Blau* va permetre al públic familiar conèixer el món de la pesca i la subhasta en directe a la Llotja del Peix; el *Viatge a la Constel·lació Museu*, activitat conjunta programada pels museus i sales d'art de Tarragona amb el lema de les tradicions, va ser el fil conductor de cada una de les peces icòniques escollides pels Museus i Sales d'art participants en aquesta programació. Enguany, hem incorporat a **la Nit dels Museus**, una proposta pels més petits, **La Petita Nit dels Museus**, compartida amb el MNAT (des del mes de Juny va obrir la seva exposició de síntesi al Tinglado 4 i aquest fet ens permet col·laborar en diferents propostes culturals) i orientada al públic infantil oferint tallers de manualitats, conta contes i gimcanes per l'espai expositiu del nostre Museu.

- **Les Nits del Museu del Port** ha vist ampliada l'oferta de visites teatralitzades amb la presentació de *Descobrint les Amèriques*, en la qual Miquel Ballester, l'amic tarragoní de Cristòfol Colom, ens transporta a finals del segle XV per mostrar-nos la seva vessant de comerciant, a la vegada que ens explica el comerç pel Port de Tarragona al llarg de la història.

- Agost i setembre celebrem les Festes Majors de Tarragona i, un cop més, ens hem afegit al programa d'actes de la nostra ciutat on les visites teatralitzades de Tiberius Claudius Amiantus, el mercader de vi romà, permet compartir els seus coneixements del comerç pel mare Nostrum a més de 300 assistents en aquesta activitat, conjunta, amb el Museu Nacional Arqueològic.

- Per a les **Jornades Europees de Patrimoni**, a primers d'octubre, vam mostrar al públic la història del barri pesquer pels carrers del Serrallo, amb una visita guiada acompanyada d'una passejada en barca per l'interior del Port.

A banda de la programació habitual, s'han realitzat altres activitats en col·laboració, entre elles, amb el Museu Marítim de Barcelona i Port Tarraco fent-se visites, al mes d'abril, al Pailebot Santa Eulàlia aprofitant la seva estada al moll de Costa mentre portava a terme el recorregut de la **III Regata Catalunya al través. La vela com a escola de vida**. El vaixell insígnia del Museu Marítim de Barcelona va rebre en aquesta estada al nostre port un total de 3.240 visitants. El 5 d'octubre participarem en la jornada organitzada per l'Associació de Dones de la Mar a Barcelona amb el títol *La Dona en el món de la pesca i l'aqüicultura a la Mediterrània Occidental*, on des del Museu aportarem a l'acte la presentació històrica explicant el paper de la dona a la mar en l'àmbit català.

- A la primera quinzena de novembre, la **XXIV Setmana de la Ciència**, amb diferents lemes d'actuació, ens van permetre apropar al públic, la gastronomia del Serrallo amb un taller de nova creació *Fem ranxet!* a càrrec de Xavier Veciana, cuiner del restaurant Balandra, en el qual els assistents participaven a la cuina del restaurant de les explicacions i de la cocció del ranxet en directe, amb degustació final. Per a les escoles, el taller interactiu Mare Nostrum els va apropar a descobrir la problemàtica de la contaminació a la mar.

L'espai **Compartint la mar amb...**, ubicat al vestíbul del Museu i dedicat a les exposicions de petit format, va mostrar fins al mes d'abril una exposició de vaixells representats per tres models que exemplificaven l'activitat pesquera, comercial i industrial del nostre Port: Un model de pesca, amb una embarcació dels antic bous amb vela llatina cedit

al Museu per la família del modelista Carreras; el remolcador del modelista Matías González representant la tipologia de vaixell portuari, i un tanc químic realitzat per Modelos Navales Riera donant imatge a la part comercial portuària. De maig a setembre vam compartir-ho amb el diari de navegació de Rafael Moragas i de Tavern cedit per l'Arxiu Històric Provincial de Tarragona que va complementar la donació d'objectes d'un particular. La darrera mostra de l'any la vam compartir amb els pràctics del Port de Tarragona, mostrant les fotos realitzades per Marc Vela Mateo en el desenvolupament de la seva feina de pràctic i que dóna a conèixer, habitualment, al perfil d'instagram de la Corporació de Pràctics del Port amb el nom de Tarragonapilots. D'aquesta manera il·lustrarem les tasques d'un dels oficis més antics dels ports i que permete entrar i sortir de port als grans vaixells a la vegada que exposavem al públic aquest ofici, prioritari a la comunitat portuària.

Quant a aquestes exposicions de petit format hem encetat, enguany, un préstec temporal a l'Hospital Sociosanitari Francolí de Tarragona per tal que es pugui mostrar a la vitrina que

tenen al vestíbul i així ser contemplat per usuaris i visitants del centre temàtiques de la mar de concursos d'instagram del Museu o de vestimenta, imatges antigues del port...

Pel que fa a les exposicions de gran format, hem dut a terme al Tinglado 1 del Moll de Costa **Camins de Ronda**, del 8 d'octubre al 8 de desembre. La Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana, a la qual pertanyem, ens va facilitar l'esmentada exposició que vam programar amb activitats al seu voltant per mostrar els valors patrimonials d'uns camins que tenen uns mateixos orígens però funcionalitats complementàries. Els continguts proposen un recorregut per la diversitat de paisatges i maneres de viure d'uns senders que uneixen la costa catalana. Vinculades a aquesta mostra es van realitzar activitats com les conferències "Camins de ronda: dels pirates als pintors", a càrrec de Rafel López-Monné, comissari de l'exposició; "Rastres i senyals. Indicis per reconèixer la fauna mediterrània" amb Ferran Aguilar, fotògraf i divulgador de la natura o "La història verda de la costa de Tarragona a través de les seves herbes: de la cultura grega a la cuina més sofisticada", d'Evarist Marchs, botànic i guia de natura a més de programar-se sortides complementàries a les xerrades per conèixer la flora i fauna del camí de ronda de Tarragona in situ i, de portar a terme, amb el Grup Senderista del Port de Tarragona, la ruta del camí de ronda de Salou a la Pineda. Els participants totals a l'exposició i activitats va ser de 2.725 persones.

La col·laboració amb la Biblioteca Pública de Tarragona ha continuat al llarg de l'any i s'ha ampliat amb la participació en el **Pla Educatiu d'Entorn**, exemple pràctic que l'educació i l'ensenyament es conformen en la interrelació entre l'escola i la ciutat. Amb la proposta de conèixer el barri pesquer ens vam apropar a 349 escolars, els mesos d'abril i maig, els quals participaren en diverses activitats vinculades al barri del Serrallo com la lectura i les rutes literàries

per als alumnes de l'ESO. Les escoles treballaren la història del barri amb la col·lecció de contes de la Biblioteca-Museu que expliquen vivències de la gent serrallenca. La col·laboració d'aquesta activitat va acabar amb un aplec on es mostraren els treballs realitzats, a la pèrgola del mateix barri que compta amb l'assistència del president del Port, Josep M. Cruset i els directius del departament d'Ensenyament de la Generalitat a Tarragona.

El Serrallo vist pels escriptors. Una ruta literària, en la seva XV edició, va continuar comptant amb força públic, una vegada més, per passejar pels llocs més emblemàtics del barri dels pescadors que els escriptors han recreat en els seus llibres. També a l'estiu vam recuperar un acte conjunt amb la Biblioteca i que havíem deixat de programar l'any 2014: **La VII Nit Literària al far de la Banya**, on diversos representants d'institucions culturals tarragonines

que commemoraven aniversaris com la Cooperativa Obrera Tarraconense, la Reial Societat Arqueològica, l'Arxiu Històric Provincial... foren els lectors dels textos relacionats amb la nostra mar encapçalats pel president del Port, Josep M. Cruset, en les lectures. L'acompanyament musical va anar a càrrec de Guillem Vellvé amb una assistència de 150 persones a l'esplanada del Far de la Banya.

Al mes d'octubre vam iniciar la 10a edició d'**El mar bressol de contes. Contes des del bressol** amb un total de 254 assistents a les diverses activitats. *Ballmanetes*, dedicat a famílies amb infants de 2 a 4 anys, ens va portar *Cua de peix*, adaptació d'un conte sicilià de la mà de Sílvia Palazón. Les famílies amb infants a partir de 6 anys van gaudir de la subhasta en directe a l'*Observatori Blau* i de l'*Hora del conte* a càrrec d'Assumpta Mercader amb els seus *Éssers d'aigua i marins estranys i catalans*. La programació es va completar amb les activitats realitzades a la sala Infantil de la Biblioteca: El conte-taller *El Serrallo en blanc i negre*, i el contacontes de *Josep, el llucet, pescador de palangre. Una de les arts menors del Serrallo*, ambdós a càrrec d'Imma Pujol, i el taller de ciència *La tortuga babaua* a Tarragona a càrrec de Txiqui López.

La sala d'actes del Museu ha estat utilitzada per a entitats i grups, tant interns com externs. La Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana, la Càtedra de Turisme i Hoteleria, la Societat de Pescadors de Canya o la Societat d'Exploracions Submarines de Tarragona han realitzat reunions i assemblees a les nostres instal·lacions a més de les Jornades d'estudi ja esmentades al principi d'aquesta memòria. Per part de Museu també hem participat amb activitats del món marítim fora de les instal·lacions del Museu; així al mes de març participarem en la presentació de l'Opuscle del Pas de la Presa de Jesús de la Confraria de Pescadors al Tinglado 1 del Moll de Costa. Mercè Toldrà, responsable del Museu va centrar la seva xerrada en les seves vivències amb els pescadors del Serrallo; Al mes de juny, amb altres membres de l'Associació de Museus del Mediterrani participarem en la població croata de Betina del 25è congrés de Museus Marítims de la Mediterrània, i al novembre amb la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana formarem part del viatge de formació als museus marítims francesos a la zona de Burdeaux així com participarem de diferents jornades de formació per a tècnics de Museus al Museu Marítim de Barcelona.

La programació **El Museu Educa** ha suposat la participació de 10.455 escolars (35% de l'assistència total al Museu) que han treballat i gaudit de la nostra oferta didàctica. L'activitat més sol·licitada dins de la proposta del Museu ha estat l'*Observatori Blau* amb 2.951 alumnes, seguida de *Coneguem el Port* la qual apropa als nois i noies el dia a dia del Port de Tarragona amb 2.137 usuaris. Ambdues activitats estan adaptades a tots els nivells educatius i per aquest

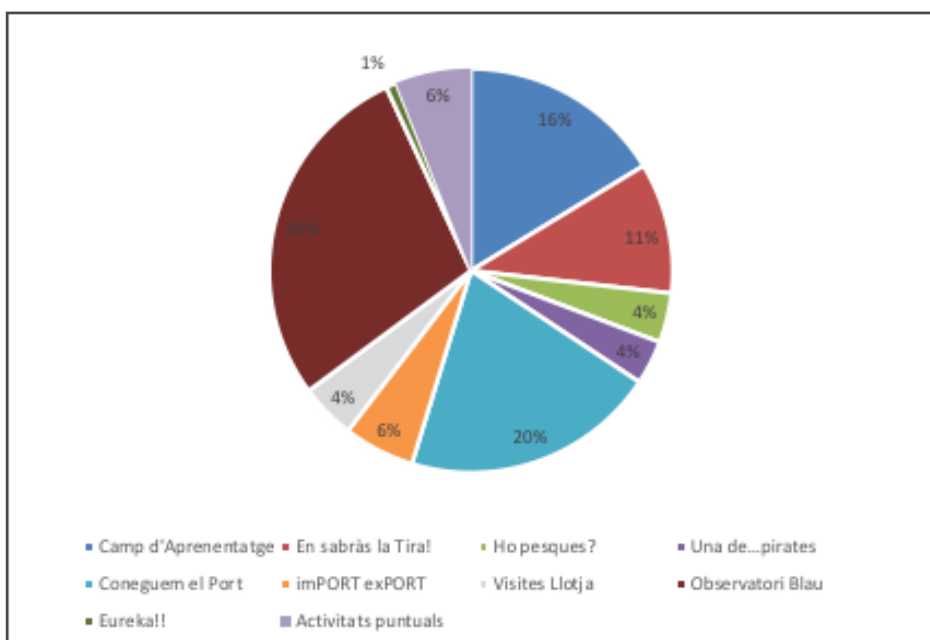

motiu la demanda per part dels docents és elevada.

Pel que fa als nivells educatius Educació Primària representa el 47% de l'assistència total, seguida d'Educació Secundària amb un 27% i Infantil amb un 13%. A l'estiu el sector del lleure segueix realitzant les nostres activitats més lúdiques i aquest curs quasi 400 nois i noies de diverses escoles

europées s'han acostat al nostre Port mitjançant activitats al Museu.

Hem continuat amb les activitats específiques com **Nadal i Setmana Santa al Museu**, creades i orientades a les famílies per cobrir les demandes d'activitats d'oci als períodes de vacances escolars. Les festes nadalenques ens van portar

La mar de contes i rondalles, explicant històries amb gust de mar i amb la Marta Gorchs vam gaudir de l'espectacle *Glups* pels nens i nenes fins a 3 anys. Per Setmana Santa els contes del Serrallo, protagonistes de la col·lecció *Petit Museu*, esdevingueren el fil conductor d'una nova activitat creada pels becaris de Pedagogia de la URV, adaptada al sector del lleure i d'Educació Infantil, arribant també a la Llar d'Infants del nostre barri. Els nanos pescadors petits també ens van permetre participar de la festa amb l'activitat Vols fer de nano?, comptant amb la col·laboració

de l'Associació dels Portants dels Nanos Nous de Tarragona.

Sant Jordi amb les escoles aquest any s'ha obert a les Llar d'infants, realitzant el taller d'ex-libris per als nens i nenes de 2-3 anys, adaptant-se als més petits per primera vegada. Com ja hem explicat anteriorment, col·laborant amb el Pla d'Entorn de

la ciutat, s'ha adaptat la Ruta literària als nois/es d'Educació Secundària i els hem acostat al barri del Serrallo.

La procedència dels escolars segueix essent, majoritàriament, del Tarragonès amb un 45% del total, seguit del Baix Camp amb un 32% i el Segrià amb un 10%. Com ja hem dit, els estudiants estrangers segueixen visitant les nostres instal·lacions, formant un 4% amb diverses procedències com França, Alemanya, Anglaterra i Bielorússia.

La incorporació més notable a l'exposició permanent del Museu ha estat el model del vapor Mont-Sant, el qual es va inaugurar l'11 de novembre. Ha estat un projecte de llarga durada, creat, documentat i realitzat des del mateix Museu per tal de complementar els sistemes de propulsió amb un exemple de la màquina de vapor. La tasca de reproducció ha anat a càrrec de la nostra modelista, l'Encarna Porcel, que ha dut a terme una reproducció a escala 1:30 d'un vaixell de més de 2 m d'eslora (l'original tenia 62 metres d'eslora). La investigació va ser complicada per manca de documentació directa, només alguns dels plànols conservats al MMB, així com l'única imatge del vaixell, quasi acabat, que ens la va proporcionar, Manuel Ortiz, el propietari d'Efectos Navales Ortiz, coneguda ara com a Enosa, que, malauradament, ens va deixar uns dies abans de la inauguració.

Va ser el primer vapor mercant avarat a l'esplanada de les drassanes Astilleros de Tarragona, el 29 de juny de l'any 1920. Aquest model, construït didàcticament vol mostrar el sistema de propulsió a vapor i la tipologia de càrrega que va portar al llarg de la seva vida comercial. D'aquesta manera, es van practicar obertures a estribord i babord per tal que es pogués contemplar en el seu interior la màquina de vapor i la càrrega a les bodegues de proa i popa. Completa al model, una pantalla tàctil on es pot consultar la seva història, les rutes comercials que va portar a terme així com un 3D de la seva construcció realitzat per l'empresa Ekisolid. Hem volgut incorporar aquest model al discurs del Museu, uns dies abans de començar les XI Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya, de l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya que se celebraren del 21 a 23 d'aquest mes, en aquest mateix Museu com ja hem esmentat al principi.

Les noves incorporacions i donacions d'objectes que registrem al programa Museumplus, el qual actualment compta amb un total de 1509 registres, i que gràcies a les darreres donacions de particulars, ens ha permès incloure objectes de navegació, indumentària naval i de pescadors, arts de pesca, esports nàutics...

El departament de Modelisme ha treballat a més de les tasques habituals d'adequació, reparació i manteniment, en l'acabament del model a escala del vapor Mont-Sant

i la seva màquina de vapor. Pe que fa a l'Arxiu d'Imatges del Museu compta actualment amb 26.000 fotografies, de les quals aquest any s'han realitzat 1.100 entrades a la base de dades, què té actualment 24.534 registres els quals descriuen i faciliten la recerca al públic que ho sol·licita. El fons de la Biblioteca s'ha vist incrementat en 34 exemplars per intercanvi, donació o adquisició, arribant així als 1.457 registres entre llibres i revistes, que poden ser consultats, tant en l'àmbit intern com extern.

Les xarxes socials continuen essent una eina de difusió que ens permet arribar i informar d'una manera ràpida i eficaç a un gran nombre d'usuaris. Facebook, amb 3.463 seguidors, informa de les nostres activitats i publica posteriorment reportatges d'aquestes, aconseguint un màxim d'interaccions el mes de maig amb les activitats vinculades a la Nit dels Museus i els mesos de juliol i agost amb Les Nits del Museu del Port. Twitter difon la nostra actualitat al moment amb 1.244 seguidors rebent el màxim de likes els que fan referència a la construcció o inauguració del model del vapor Mont-Sant i l'activitat de Diumenges al Museu. Instagram amb 1.148, on destaquen les fotografies de la Nit Literària al far de la Banya i els conta contes realitzats per al públic familiar.

L'acabament de l'any ha suposat, per a nosaltres, un més enllà de la finalització de l'exercici atès que hem tancat les instal·lacions del Museu al públic per iniciar les obres de rehabilitació de l'edifici i d'una nova museografia, un nou projecte que s'inaugurarà coincidint amb la cloenda dels actes commemoratius del 150è aniversari de la Junta d'Obres del Port de Tarragona i amb la il·lusió de mantenir la fidelitat dels nostres usuaris i ampliar-los amb nous públics en les noves i remodelades instal·lacions.

Hay que destacar en este año 2019 dos hechos importantes para la historia del Museu del Port. El primero, haber logrado los 30.126 usuarios, cifra récord desde que abrió sus puertas al público en el 2000; y, el segundo, la presentación del proyecto de rehabilitación del edificio y de la nueva museografía que se llevará a cabo durante el año 2020 para que, su inauguración, sea el acto de clausura de la programación para celebrar los 150 años de la Junta de Obras del Puerto de Tarragona, que ha empezado a finales de este año.

En cuanto a los usuarios, han participado visitando la exposición permanente o realizado algunos de los diversos actos o actividades programadas para el público general, familiar o escolar.

El incremento notable de participantes se ha traducido, también, en las visitas y en los grupos de estudiantes, manteniendo la fidelidad del público usuario en nuestra agenda anual de actividades, ampliada con una nueva actividad en periodo estival, dentro de Les Nits del Museu del Port: Descobrint les Amèriques con Miquel Ballester, comerciante medieval tarraconense que inició la comercialización del azúcar desde América, convirtiendo este producto en el oro blanco de aquel periodo

Hay que remarcar como hecho a destacar de la programación anual, la celebración de jornadas de estudio vinculadas al mundo marítimo en el mismo Museu participando como ponentes y/o organizadores; el Instituto Social de la Marina y el Servicio Público de Ocupación Estatal, llevaron a cabo, el 9 de mayo, las IV Jornades sobre el sector pesquer i aquícola bajo el título Dones a la mar: experiències, taula rodona, charlas formativas que completaron la jornada que contó con la conferencia inaugural a cargo de la responsable del Museu que realizó una visión histórica del trabajo de la mujer de la costa. En el mes de noviembre, concretamente del 21 al 23, acogimos las XI Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya, con el título Patrimoni portuari i de les indústries vinculades als ports. Este encuentro, organizado por la Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica i d'Arqueologia Industrial de Catalunya, el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya y el propio Museu del Port juntamente con el Port de Tarragona, fue la primera vez que se dedicaba a la temática de puertos y que se realizaba en Tarragona. Con un total de 200 asistentes se presentaron unas cincuenta comunicaciones en materias como difusión y protección del patrimonio marítimo; edificios y equipamientos; industrias y servicios; infraestructuras y miscelánea. Desde el Museu se participó en una comunicación sobre un proyecto de investigación de un modelo de vapor tarraconense mediante su construcción e historia, así como con la conferencia de conclusión sobre la preservación del patrimonio portuario de Tarragona desde el Moll de Costa, marca cultural del puerto tarraconense. Ambas intervenciones fueron a cargo de la responsable del Museu, Mercè Toldrà.

La procedencia del público en general que nos ha visitado a lo largo del año, ha estado de un 72% vinculado al territorio español, del cual un 80% proviene de Cataluña, seguido por Aragón y la comunidad de Madrid. El 28% restante corresponde a público extranjero, destacando con un 38% la procedencia desde Inglaterra y seguido por Francia y Argentina, estos primeros países habituales entre los visitantes del Museu.

En cuanto a las actividades generales del Museu han intervenido 5.407 asistentes, los cuales han disfrutado de una oferta variada y orientada a un público transversal para que puedan participar, colectivamente, diferentes tramos de edad. Destacamos:

- Els Diumenges al Museu, con las visitas teatralizadas orientadas al público general La llum de la mar i Treballant al moll; las guiadas para conocer el barrio pesquero del Serrallo y la exposición permanente del Museu, así como Vine al Museu i pesca la història, actividad familiar para que grandes y pequeños se acerquen juntos a la historia del Puerto de Tarragona de la mano de Joan, el Seitonet, protagonista de uno de los cuentos de la colección Petit Museu, creada conjuntamente entre la Biblioteca Pública y el Museu. También, orientado a los niños, se llevó a cabo el cuentacuentos G.P.S. (gegants, pirates i sirenes) a cargo de Mon Mas, con gran éxito de público, implicando a los asistentes para participar de la narración.

- Dentro de los actos del XXI Festival romà de Tarraco Viva, la segunda quincena de mayo, bajo el

lema de la ciudad romana y el mundo urbano en el Mediterráneo clásico realizamos la actividad teatralizada Tiberius, comerciant pel Mare Nostrum, organizada conjuntamente con el MNAT, además de participar en la Fira de Roma als Museus del Món en el Camp de Mart con un stand compartido por los Museos tarraconenses de Història, Nacional de Arqueología y del Port. Una propuesta producida por Taleia Cultura con el nombre de L'Odissea, nos permitió presentar un espectáculo de dibujo en transformación alrededor del poema de Homero, hecho que fue compartido por el público con entusiasmo por su dinámica activa.

- El Dia Marítim Europeu, el Dia Internacional dels Museus i la Nit dels Museus, celebrados el 17 y 18 de mayo respectivamente, acercaron además de 500 personas a disfrutar de varias actividades. L'Observatori Blau permitió al público familiar conocer el mundo de la pesca y la subasta en directo en la Llotja del Peix; el Viatge a la Constel·lació Museu, actividad conjunta programada por los museos y salas de arte de Tarragona con el tema de las tradiciones, fue el hilo conductor de cada una de las piezas icónicas escogidas por los organizadores en esta programación. Este año, hemos incorporado a la Nit dels Museus, una propuesta para los más pequeños, La Petita Nit dels Museus, compartida con el MNAT (desde el mes de Junio abrió su exposición de síntesis al Tinglado 4 y este hecho nos permite colaborar en diferentes propuestas culturales) y orientada al público infantil ofreciendo talleres de manualidades, cuentacuentos y yincanas por el espacio expositivo del nuestro Museu.

- Les Nits del Museu del Port ha visto ampliada la oferta de visitas teatralizadas con la presentación de Descobrint les Amèriques, en la cual Miquel Ballester, el amigo tarraconense de Cristòfol Colom, nos transporta a finales del siglo XV para mostrarnos la su vertiente de comerciante, a la vez que nos explica el comercio del Port de Tarragona a lo largo de la historia.

- Agosto y septiembre celebramos las Fiestas Mayores de Tarragona y, una vez más, nos hemos sumado al programa de actos de nuestra ciudad donde las visitas teatralizadas de Tiberius Claudius Amiantus, el mercader de vino romano, permitieron compartir sus conocimientos del comercio por el Mare Nostrum con más de 300 asistentes a esta actividad, conjunta, con el Museu Nacional Arqueològic.

-Para las Jornades Europees de Patrimoni, a primeros de octubre, mostramos al público la historia del barrio pesquero por las calles del Serrallo, con una visita guiada acompañada de un paseo en barca por el interior del Port.

Además de la programación habitual, se han realizado otras actividades en colaboración, entre ellas, con el Museu Marítim de Barcelona y Port Tarraco haciéndose visitas, en el mes de abril, al Pailebot Santa Eulàlia aprovechando su estancia en el moll de Costa mientras llevaba a cabo el recorrido de la III Regata Catalunya al través. La vela com a escola de vida. El barco insignia del Museo Marítimo de Barcelona recibió durante su permanencia en nuestro puerto un total de 3.240 visitantes. El 5 de octubre participamos en la jornada organizada por l'Associació de Dones de la Mar a Barcelona bajo el título La Dona en el món de la pesca i l'aqüicultura a la Mediterrània Occidental, donde desde el Museu aportamos al acto la presentación histórica explicando el papel de la mujer en el mar en el ámbito catalán.

- La primera quincena de noviembre, la XXIV Setmana de la Ciència, con diferentes temas de actuación, nos permitió acercar al público a la gastronomía del Serrallo con un taller de nueva creación Fem ranxet! a cargo de Xavier Veciana, cocinero del restaurante Balandra, en el cual los asistentes participaron en la cocina del restaurante de las explicaciones y de la cocci3n del ranxet en directo, con degustaci3n final. Para las escuelas, el taller interactivo Mare Nostrum les descubri3 la problemàtica de la contaminaci3n en el mar.

El espacio Compartint la mar amb..., ubicado al vestíbulo del Museu y dedicado a exposiciones de pequeño formato, mostr3 hasta el mes de abril una exposici3n de barcos representados por tres modelos que ejemplificaban la actividad pesquera, comercial e industrial de nuestro Puerto: Un modelo de pesca, con una embarcaci3n del antiguo arrastre con vela latina cedido al Museu por la familia del modelista Carreras; el remolcador del modelista Matías González

representando la tipología de barco portuario, y un tanque químico realizado por Modelos Navales Riera dando imagen a la parte comercial portuaria. De mayo a septiembre lo compartimos con el diario de navegación de Rafael Moragas i de Tavern cedido por el Archivo Histórico Provincial de Tarragona que complementó la donación de objetos de un particular. La última muestra del año la compartimos con los prácticos del Puerto de Tarragona, mostrando las fotos realizadas por Marc Vela Mateo en el desarrollo de su trabajo de práctico y que da a conocer, habitualmente, en el perfil de instagram de la Corporación de Prácticos del Puerto con el nombre de Tarragonapilots. De este modo ilustramos las tareas de uno de los oficios más antiguos del puertos y que permiten entrar y salir a los grandes barcos a la vez que exponíamos al público su función, prioritaria en la comunidad portuaria.

En cuanto a estas exposiciones de pequeño formato hemos comenzado, este año, un préstamo temporal al Hospital Sociosanitari Francolí de Tarragona para que se pueda mostrar en la vitrina que tienen en el vestíbulo y así los usuarios y visitantes del centro puedan contemplar temáticas del mar de concursos de instagram del Museu o de vestimenta, imágenes antiguas del puerto ...

En cuanto a las exposiciones de gran formato, hemos llevado a cabo al Tinglado 1 del Moll de Costa Camins de Ronda, del 8 de octubre al 8 de diciembre. La Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana, a la cual pertenecemos, nos facilitó la mencionada exposición que programamos con actividades a su alrededor para mostrar los valores patrimoniales de unos caminos que tienen unos mismos orígenes pero funcionalidades complementarias. Los contenidos proponen un recorrido por la diversidad de paisajes y maneras de vivir de unos senderos que unen la costa catalana. Vinculadas a esta muestra se realizaron actividades como las conferencias "Camins de ronda: dels pirates als pintors", a cargo de Rafel López-Monné, comisario de la exposición; "Rastres i senyals. Indicis per reconèixer la fauna mediterrània" con Ferran Aguilar, fotógrafo y divulgador de la naturaleza o "La història verda de la costa de Tarragona a través de les seves herbes: de la cultura grega a la cuina més sofisticada", de Evarist Marchs, botánico y guía de naturaleza, además de programarse salidas complementarias a las charlas para conocer la flora y fauna del camino de ronda de Tarragona in situ y de llevar a cabo, con el Grup Senderista del Port de Tarragona, la ruta del camino de ronda de Salou a la Pineda. Los participantes totales a la exposición y actividades fue de 2.725 personas.

La colaboración con la Biblioteca Pública de Tarragona ha continuado a lo largo del año y se ha ampliado con la participación en el Pla Educatiu d'Entorn, ejemplo práctico de la conformación de la educación y la enseñanza en la interrelación entre la escuela y la ciudad. Con la propuesta de conocer el barrio pesquero 349 escolares, los meses de abril y mayo, participaron en varias actividades vinculadas al barrio del Serrallo como la lectura y las rutas literarias para los alumnos de la ESO. Las escuelas trabajaron la historia del barrio con la colección de cuentos de la Biblioteca-Museo que explican vivencias de la gente serrallenca. La colaboración de esta actividad acabó con un encuentro donde se mostraron los trabajos realizados, en la pérgola del mismo barrio, contando con la asistencia del presidente del Puerto, Josep Ma Cruset y los directivos del departamento d'Ensenyament de la Generalitat a Tarragona.

El Serrallo vist pels escriptors. Una ruta literària, en su XV edición, continuó contando una gran afluencia de público, una vez más, para pasear por los lugares más emblemáticos del barrio de los pescadores que los escritores han recreado en sus libros. También en verano recuperamos un acto conjunto con la Biblioteca y que habíamos dejado de programar en 2014: La VII Nit Literària al far de la Banyà, en el cual varios representantes de instituciones culturales tarraconenses que conmemoraban aniversarios como la Cooperativa Obrera Tarraconense, la Real Sociedad Arqueológica, el Archivo Histórico Provincial... serían los lectores de los textos relacionados con nuestro mar encabezados por el presidente del Puerto, Josep Ma Cruset, en las lecturas. El acompañamiento musical fue a cargo de Guillem Vellvé con una asistencia de 150 personas en la explanada del Far de la Banyà.

En el mes de octubre iniciamos la 10.ª edición de El mar bressol de contes. Contes des del bressol

con un total de 254 asistentes a las diversas actividades. Ballmanetes, dedicado a familias con niños de 2 a 4 años, nos trajo Cua de peix, adaptación de un cuento siciliano de la mano de Sílvia Palazón. Las familias con niños a partir de 6 años disfrutaron de la subasta en directo en el Observatori Blau y de la Hora del conte a cargo de Assumpta Mercader con sus Éssers d'aigua i marins estranys i catalans. La programación se completó con las actividades realizadas en la sala Infantil de la Biblioteca: el cuento-taller El Serrallo en blanc i negre, y el cuentacuentos Josep, el llucet, pescador de palangre. Una de les arts menors del Serrallo, ambos a cargo de Imma Pujol, y el taller de ciencia La tortuga babaua a Tarragona a cargo de Txiqui López.

El salón de actos del Museu ha sido utilizada para entidades y grupos, tanto internos como externos. La Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana, la Càtedra de Turisme i Hoteleria, la Societat de Pescadors de Canya o la Societat d'Exploracions Submarines de Tarragona han realizado reuniones y asambleas a nuestras instalaciones además de las Jornadas de estudio ya mencionadas a principios de esta memoria. Por parte del Museu también se ha participado en actividades relacionadas con el mundo marítimo fuera de sus instalaciones; así en el mes de marzo participamos en la presentación del Opuscle del Pas de la Presa de Jesús de la Confraria de Pescadors en el Tinglado 1 del Moll de Costa. Mercè Toldrà, responsable del Museu centró su charla en sus vivencias con los pescadores del Serrallo; En el mes de junio, con otros miembros de la Associació de Museus del Mediterrani participamos en la población croata de Betina en el 25.º congreso de Museos Marítimos del Mediterráneo, y en noviembre con la Red de Museos Marítimos de la Costa Catalana formamos parte del viaje de formación a los museos marítimos franceses en la zona de Burdeaux, así como participamos de diferentes jornadas para técnicos de Museos en el Museu Marítim de Barcelona.

La programación El Museu Educa ha supuesto la participación de 10.455 escolares (35% de la asistencia total al Museu) que han trabajado y disfrutado de nuestra oferta didáctica. La actividad más solicitada dentro de la propuesta del Museu ha sido el Observatori Blau con 2.951 alumnos, seguida de Coneguem el Port la cual acerca a los chicos y chicas el día a día del Puerto de Tarragona con 2.137 usuarios. Ambas actividades están adaptadas a todos los niveles educativos y por este motivo la elevada demanda por parte de los docentes.

En cuanto a los niveles educativos Educación Primaria representa el 47% de la asistencia total, seguida de Educación Secundaria con un 27% e Infantil con un 13%. En verano el sector del ocio sigue realizando nuestras actividades más lúdicas y en este curso casi 400 chicos y chicas de varias escuelas europeas se han acercado a nuestro Puerto mediante actividades en el Museu. Hemos continuado con las actividades específicas como Nadal i Setmana Santa al Museu, creadas y orientadas a las familias para cubrir las demandas de actividades de ocio en los periodos de vacaciones escolares. Las fiestas navideñas nos trajeron La mar de contes i rondalles, explicando historias con sabor de mar y con Marta Gorchs disfrutamos del espectáculo Glups para los niños y niñas hasta 3 años. En Semana Santa los cuentos del Serrallo, protagonistas de la colección Petit Museu, fueron el hilo conductor de una nueva actividad creada por los becarios de Pedagogía de la URV, adaptada al sector del ocio y de la Educación Infantil, llegando también a la guardería de nuestro barrio. Los nanos pescadores pequeños también nos permitieron participar de la fiesta con la actividad Vols fer de nano?, contando con la colaboración de la Associació dels Portants dels Nanos Nous de Tarragona.

Sant Jordi amb les escoles este año se ha abierto a las guarderías realizando el taller de ex-libris para los niños y niñas de 2-3 años, adaptándose a los más pequeños por primera vez. Como ya hemos explicado anteriormente, colaborando con el Pla d'Entorn de la ciudad, se ha adaptado la Ruta literaria a los chicos/se de Educación Secundaria y los hemos acercado al barrio del Serrallo. La procedencia de los escolares sigue siendo, mayoritariamente, del Tarragonès con un 45% del total, seguido del Baix Camp con un 32% y el Segrià con un 10%.

Como ya hemos dicho, los estudiantes extranjeros siguen visitando nuestras instalaciones, formando un 4% con varias procedencias como Francia, Alemania, Inglaterra y Bielorrusia.

La incorporación más notable a la exposición permanente del Museo ha sido el modelo del vapor Mont-Sant, el cual se inauguró el 11 de noviembre. Ha sido un proyecto de larga duración, creado, documentado y realizado desde el mismo Museo para complementar los sistemas de propulsión con un ejemplo de la máquina de vapor. La tarea de reproducción ha ido a cargo de nuestra modelista, Encarna Porcel, que ha llevado a cabo una reproducción a escala 1:30 de un barco de más de 2 m de eslora (el original tenía 62 metros de eslora). La investigación fue complicada por carencia de documentación directa, solo algunos de los planos conservados al MMB, así como la única imagen del barco, casi acabado, que nos la proporcionó, Manuel Ortiz, el propietario de Efectos Navales Ortiz, conocida ahora como Enosa, que, desgraciadamente, nos dejó unos días antes de la inauguración.

Fue el primer vapor mercante botado en la explanada de los Astilleros de Tarragona, el 29 de junio del año 1920. Este modelo, construido didácticamente, quiere mostrar el sistema de propulsión a vapor y la tipología de carga que llevó a lo largo de su vida comercial. De este modo, se practicaron aperturas a estribor y babor para que se pudiera contemplar en su interior la máquina de vapor y la carga a las bodegas de proa y popa. Completa al modelo, una pantalla táctil donde se puede consultar su historia, las rutas comerciales que llevó a cabo así como un 3D de su construcción realizado por la empresa Ekisolid. Hemos querido incorporar este modelo al discurso del Museo, unos días antes de empezar las XI Jornadas de Arqueología Industrial de Catalunya, de la Associació de Ingeniers Industrials de Catalunya, que se celebraron del 21 en 23 de este mes, en este mismo Museo como ya hemos mencionado al principio.

Las nuevas incorporaciones y donaciones de objetos que registramos en el programa Museumplus, el cual actualmente cuenta con un total de 1509 registros, y que gracias a las últimas aportaciones de particulares, nos ha permitido incluir objetos de navegación, indumentaria naval y de pescadores, artes de pesca, deportes náuticos...

El departamento de Modelismo ha trabajado además de las tareas habituales de adecuación, reparación y mantenimiento, en el acabado del modelo a escala del vapor Mont-Sant y su máquina de vapor. En lo referente al Archivo de Imágenes del Museo, cuenta actualmente con 26.000 fotografías, de las cuales este año se han realizado 1.100 entradas a la base de datos, que tiene actualmente 24.534 registros los cuales describen y facilitan la investigación al público que lo solicita. El fondo de la Biblioteca se ha visto incrementado en 34 ejemplares por intercambio, donación o adquisición, llegando así a los 1.457 registros entre libros y revistas, que pueden ser consultados, tanto en el ámbito interno como externo.

Las redes sociales continúan siendo una herramienta de difusión que nos permite llegar y informar de una manera rápida y eficaz a un gran número de usuarios. Facebook, con 3.463 seguidores, informa de nuestras actividades y publica posteriormente reportajes de las mismas, consiguiendo un máximo de interacciones el mes de mayo con las actividades vinculadas a la Nit dels Museus y los meses de julio y agosto con Les Nits del Museu del Port. Twitter difunde nuestra actualidad al momento con 1.244 seguidores recibiendo el máximo de likes los que hacen referencia a la construcción o inauguración del modelo del vapor Mont-Sant y la actividad de Diumenges al Museu. Instagram con 1.148, destacan las fotografías de la Nit Literària al far de la Banyà y los cuentacuentos realizados para el público familiar.

El final del año ha supuesto, para nosotros, algo más allá de la finalización del ejercicio, ya que hemos cerrado las instalaciones del Museo al público para iniciar las obras de rehabilitación del edificio y de una nueva museografía, un nuevo proyecto que se inaugurará coincidiendo con la conclusión de los actos conmemorativos del 150.º aniversario de la Junta de Obras del Puerto de Tarragona y con la ilusión de mantener la fidelidad de nuestros usuarios y ampliarlos con nuevos públicos en las nuevas y remodeladas instalaciones.

Moll de Costa s/n
43004 Tarragona
Tel.: (+34) 977 259 400 - Ext 4421
exposicions@porttarragona.cat
www.porttarragona.cat